

فصل هشتم: پوشاک ما

درسنامه‌ی درس ۱۵: انواع لباس

نکات مهم

- ۱ انسان برای ادامه‌ی زندگی نیاز به آب و غذا، مکان برای زندگی، شغل و پوشاک و ... دارد. پوشاک نقش مهمی در محافظت از بدن ما در مقابل عوامل محیطی و آراستگی بدن ما دارد.
- ۲ ما در موقعیت‌های مختلف، لباس‌های متفاوتی می‌پوشیم.
- ۳ نوع پوشش ما به گروه‌های اجتماعی و شغلی و یا به فعالیت‌ها و مناسبت‌هایی که در آن‌ها شرکت می‌کنیم، بستگی دارد.

نیروهای داوطلب هلال احمر، گروه حجاج خانه ی خدا، زائران کربلا، روحانیون، دانش‌آموزان یک مدرسه، طرفداران یک تیم ورزشی (که با لباس‌های مشابه تیم مورد علاقه‌ی خود، برای تماشای مسابقه به استادیوم ورزشی رفته اند) و ...

گروه‌های اجتماعی:

نیروهای پلیس، نیروی انتظامی، گروه معلمین یک مدرسه، مهمانداران یک خط هوایی، خلبانان، نیروهای آتش‌نشانی، پزشکان، پرستاران، رفتگران و ...

گروه‌های شغلی:

- ◆ لباس‌های هر یک از گروه‌های اجتماعی یا شغلی بسته به **کار و نقش** آن‌ها در اجتماع متفاوت است.
- ◆ از روی لباس برخی از افراد می‌توانیم به **شغل و حرفه** و یا **نوع خدمتی که به جامعه ارائه می‌دهند** پی ببریم.

پوشاک و آب و هوا:

در فصول گرم سال مثل تابستان از لباس‌هایی با رنگ روشن و نازک و نخی استفاده می‌کنیم تا گرمای کمتری را به خود جذب کنند و در فصول سرد سال مانند زمستان از لباس‌های تیره رنگ و ضخیم و پشمی استفاده می‌کنیم تا گرمای بیشتری را جذب کرده و در خود نگه دارند تا کمتر احساس سرما کنیم.

پوشاک مردم کشور ما در نواحی مختلف آب و هوایی از نظر شکل، جنس و رنگ با هم فرق دارد.

ایران دارای مناطق مختلف با تنوع آب و هوایی زیاد از جمله: گرم و خشک، سرد، گرم و مرطوب و در بعضی نواحی معتدل است و همین موضوع باعث شده تا پوشاک مردم در نواحی مختلف با هم متفاوت باشد.

✓ مردان مناطق گرمسیری مثل خوزستان، لباس‌های بلند و گشاد و سفید و نخی می‌پوشند.

✓ مردان مناطق کوهستانی لباس‌های ضخیم و تیره به تن می‌کنند.

✓ در قاسم‌آباد (یکی از روستاهای استان گیلان) که هوا معتدل است، زنان، دامن‌های بلند می‌پوشند که تا روی کفش می‌افتد و با نوارهای رنگی تزیین شده است. پهنای دامن آن‌ها گاهی بیش از ده متر است.

لباس‌های محلی:

در کشور ما اقوام بسیاری همچون ترک، لر، بلوچ، گیلک، فارس، ترکمن و ... زندگی می‌کنند که هر یک از این اقوام لباس مخصوص به خود دارند. البته امروزه از این لباس‌ها بیشتر در **مراسم و مناسبت‌ها و جشن‌های خاص** استفاده می‌شود.

در موزه‌ی **مردم شناسی** می‌توان لباس‌های محلی همه‌ی مناطق ایران را مشاهده کرد. ✓ به منظور **حفظ و حراست از میراث فرهنگی اقوام ایرانی**، لباس‌های محلی این اقوام را در موزه‌ی مردم شناسی نگه می‌دارند.

مرد قشقایی

بانوان ایبانه

عروس و داماد آذری

زنان قاسم آبادی

مردان کرد

عروس و داماد ترکمنی

پوشاک ایرانیان در گذشته:

در دوره‌های مختلف تاریخی، پوشاک مردم تغییراتی داشته است. در زمان‌های گذشته نیز گروه‌های مختلف اجتماعی مانند **شاهزادگان، روحانیون، نظامیان** و ... لباس‌های مخصوص به خود را می‌پوشیدند.

برخی از جلوه‌های لباس‌ها در طی زمان همچنان ثابت مانده‌اند و برخی از آن‌ها تغییراتی کرده‌اند. مثلاً مردان همواره سرپوش داشته‌اند و این سرپوش **تاج، کلاه، عمامه، دستار** و نظایر آن بوده است.

صفویه

هخامنشی

قاجاریه